

Posudek konzultantky doktorské disertační práce Mgr. Kateřiny Hladké s názvem: Mistr Hartmann a švábské řezbářství počátku 15. století, Ústav dějin křesťanského umění KTF UK Praha 2017

Mgr. Kateřina Hladká nastoupila do doktorského studia na KTF UK roku 2010. Nejprve do prezenční formy studia, následně přestoupila do distanční formy studia. Téma disertační práce bylo zvoleno s ohledem na dlouhodobý zájem doktorandky o sochařství krásného slohu, započatý bakalářskou prací na téma Třeboňské Madony a pokračující prací diplomovou na téma Mistr Madony ze Seeon. Původní téma disertační práce, vztah českého a ulmského sochařství 1. poloviny 15. století, bylo zúženo – na základě doporučení školitele prof. Jaromíra Homolky – na téma ulmského sochařství krásného slohu (sdělení K. Hladké). Ve třetím ročníku doktorského studia absolvovala doktorandka čtyřměsíční zahraniční stáž na LMU v Mnichově s možností konzultací u prof. U. Södinga (DAAD). Následně zůstala v Mnichově jako praktikantka v Bavorském státním archivu a též v Mnichovském městském archivu. S jistými přestávkami působí v Mnichově dodnes. Během doby doktorského studia (2013–2014), v rámci programu Erasmus plus, pracovala jako dobrovolnice v Portugalsku (práce s problémovou mládeží a dětmi). Mimo samotné téma disertace spolupracuje na výzkumu, podpořeném z programu NAKI: *Stopy tvorby. Dědictví velkých sochařů první poloviny 20. století. Restaurování a péče o sochařské památky ze sádry*, kde se věnuje především sochařským dílům rodiny Suchardů.

K tématu disertační práce publikovala autorka tři články, z toho jeden v angličtině. Dva jsou tištěnými verzemi konferenčních příspěvků na studentských a doktorandských konferencích, jeden je ve sborníku k počtě Janu Roytovi:

Kateřina HLADKÁ: Master Hartmann and Ulm at the Beginning of the 15th Century. Between the Middle Rhine and Bohemia. In: Diogo FARIA / Filipa LOPES: Incipit 3. Workshop de Estudos Medievais da Universidade do Porto 2013–2014. Porto 2015, 165–179

Kateřina HLADKÁ: Mistr Hartmann z Ulmu a Střední Porýní. In: Miroslav SMAHA et al.: Dějiny v umění – umění v dějinách (přijato do tisku, Karolinum)

Kateřina HLADKÁ: „Unter deinen Schutz und Schirm.“ Motiv Panny Marie Ochránitelky ve švábském sochařství internacionální gotiky. In: Miroslav ŠMIED / František ZÁRUBA (eds.): Obrazy uctívané, obdivované a interpretované. Praha 2015, 237–255

Podoba disertační práce byla průběžně konzultována s vedoucím práce Prof. J. Homolkou (naposledy v létě roku 2016); s ním byly řešeny i dílčí problémy a struktura disertace. Další konzultace probíhaly s prof. U. Södingem a též s konzultantkou M. Ottovou, zejména od počátku roku 2017 (dílčí konzultace probíhaly i v předcházejících letech).

Jak bylo uvedeno, téma disertační práce se posunulo od hodnocení vztahů mezi pražským a ulmským sochařstvím období krásného slohu směrem k monografii Mistra Hartmanna a švábského sochařství první poloviny 15. století. Ani tak se ovšem hodnocení vztahů mezi Prahou a Švábskem autorka nevyhnula, i když je vyhodnotila jako málo průkazné. Naopak hlouběji rozpracovala (i když ne zcela vyčerpávajícím způsobem) hypotézu o původu „hartmannovského stylu“ na středním Rýnu. Cílem práce se tak stalo představení problematiky švábského sochařství „pod vlivem“ Mistra Hartmanna, se všemi známými okolnostmi, které problematizují tuto kategorii.

Obsáhlá disertační práce je logicky strukturována. Začíná chronologickým a materiálovým přehledem problematiky práce. Důkladná pozornost je věnována kulturně historickým souvislostem prostředí říšského města Ulm a stavbě ulmského minstru. Důkladná pozornost je věnována dějinám bádání a

pramenům spojeným s osobností kameníka Hartmanna v organizačních souvislostech stavební hutě a též hypotetickému propojení hutě a cechu s ohledem na konceptora a objednavatele. Bez možnosti přímého studia sochařské výzdoby západního průčelí kostela byla její analýza podstatně ztížena. Nebylo tak možné ověřit autenticitu soch a analýza se musela spokojit s fotografickou dokumentací a přímou prací s odlitky soch. Kromě důkladných formálních analýz zde najdeme i podrobný ikonografický rozbor a interpretaci sochařského celku s ohledem na společenské okolnosti stavby. Další část práce se věnuje monograficky řezbářskému celku Dornstadského oltáře, nově datovaného do doby předcházející vzniku západního průčelí ulmského dómu, a též sochám spojovaným s touto řezbářskou dílnou. Jakýmsi doplňkem práce jsou menší monografie současníků Mistra Hartmanna – Mistra z Eriskirchu a dalších stylově příbuzných prací. V závěru práce je věnována díle pozornost umělecké výměně v období tzv. pozdního krásného slohu, problematice vztahů mezi Švábskem, Porýním a Čechami v prvních desetiletích 15. století, otázce importů.

Metodami vlastními této práci je především příkladná formální analýza sochařského materiálu, společně s jeho ikonografickým určením a výkladem. Kvalitní formální analýzy jsou bohužel problematizovány nejednotným datačním konceptem, který je fragmentarizován přístupy dosavadních badatelů a znejišťován nepřiliš zřetelným stylovým vývojem druhého a třetího desetiletí 15. století v prostředí Švábska. Při nedostatku pevných dat spojitelných s konkrétními díly se pak formální analýza dostává na hranice svých možností. Bez komplementárního uplatnění socio-historického kontextu (byť v určité míře i hypotetického) nepřináší uspokojivé výsledky, ani vyjasnění chronologie. V disertační práci se objevuje ale i jiný kontextuální přístup, snažící se analyzovat vznik lokální výtvarné tradice ulmského centra, která se profiluje z umělecké periferie (Bialostocki), zasažené jak parléřovskou, tak porýnskou kamenosochařskou produkcí konce 14. století. Obecná problematika vyznívání krásného slohu první třetiny 15. století (autorka používá termín rozpad krásného slohu) je probírána pouze v tomto regionu a jen dílčím způsobem jsou konkretizovány vztahy s jinými regiony. Velmi zajímavé a aktuální téma středoevropského fenoménu pozdního krásného slohu tak zaznívá v této práci spíše okrajově.

Na práci je hodná ocenění píle a vytrvalost doktorandky při náročné komplexní heuristice a též citlivé anotování bohaté dosavadní zahraniční literatury, ve které se zdatně pohybuje. Nepochybně tak výborným způsobem zúročila své zahraniční pobyty. V závěrech a interpretaci je doktorandka uvážlivá, zobecnění výsledků svého analytického studia ji však ještě čeká.

Disertační doktorskou práci Mgr. Kateřiny Hladké doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 31. 5. 2017

doc. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D.